

Annual Report
वार्षिक प्रतिवेदन

चि.वि.रा.प्र.- वर्तमान र भविष्य

चिकित्सा विज्ञानको क्षेत्रमा उच्चस्तरीय अध्ययन र अनुसन्धानको व्यवस्था गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न र सर्वसाधारण जनतालाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनको लागि चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको स्थापना गरिएको हो। प्रतिष्ठानको मुख्य कार्यालय वीर अस्पताल काठमाडौंमा रहेको छ। प्रतिष्ठानलाई अंग्रेजी भाषामा नेशनल एकेडेमी अफ मेडिकल साइन्सेज (National Academy of Medical Sciences (NAMS) भनिन्छ।

प्रा.डा. भुपेन्द्र कुमार बस्नेत
उपकुलपति

वीर अस्पताल नेपालको सबैभन्दा पुरानो तथा ठूलो अस्पताल मध्येको एक हो। यो अस्पताल वि.सं. १९४७ (सन् १८८९) श्रावण १२ गते वीर शम्शेरको पहलमा १५ शैयाबाट सुरु गरिएको थियो। यस अस्पतालबाट सन् १९३३ मा नेपाल कै पहिलो मेडिकल शिक्षा दिने सिभिल मेडिकल स्कुलको शुरुवात गरी ट्रेसर र कम्पाउन्डरको तालिम शुरु गरिएको थियो। पछि नर्सिङ शिक्षाको अध्यापन पनि शुरु गरियो। यस अस्पताललाई सन् १९८७ मा बेलायतको रोयल कलेजले FRCS, MRCP/MRCOG शिक्षाका लागि दक्षिण एशियाको केन्द्रको रूपमा मान्यता दिएको थियो। त्यस्तै सन् १९९४ मा Post Graduate Medical Education Coordination Committee -PGMECC) मार्फत Post Graduate Education MD/MS को अध्ययन पनि शुरु भएको थियो।

वीर अस्पतालको चौतर्फी विकास, गुणस्तरीय चिकित्सा शिक्षा तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा उल्लेख्य योगदान पुर्याउन सक्ने दक्ष जनशक्तिको उत्पादनका लागि यस अस्पताललाई गुणस्तरीय शैक्षिक संस्थाको रूपमा बृद्धिविकास गर्न वि.सं. २०५९ सालमा नेपाल सरकारले अध्यादेश जारी गरी वीर अस्पताललाई चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानमा स्तरोन्नती गरिएको थियो। यसरी प्रतिष्ठानको रूपमा कार्यरत वीर अस्पताललाई वि.सं. २०६३ सालमा नेपाल सरकारले चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान (चि.वि.रा.प्र.) ऐन नै जारी गरेर विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरू (MD/MS) का साथै चिकित्सा शिक्षा तथा स्वास्थ्य सेवामा आधारित अनुसन्धानमूलक शैक्षिक गतिविधिहरू निरन्तर रूपमा संचालन गर्दै आइरहेको छ।

ध्येय (Mission)

गुणस्तरीय चिकित्सा शिक्षाको क्षेत्रमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्न र राष्ट्रका लागि उच्च स्तरीय दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न यस प्रतिष्ठानले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ।

लक्ष्य (Vision)

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानले नेपालका विभिन्न तह र भौगोलिक क्षेत्रमा अवस्थित स्वास्थ्य संस्थाहरूको स्तरोन्नती गर्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा विशेष योगदान पुर्याउन महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको मुख्य उद्देश्यहरू (Objectives)

- १) चिकित्सा विज्ञानमा उच्च शिक्षा प्रदान गर्नका लागि
- २) चिकित्सा क्षेत्रमा योग्य र दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी सर्वसाधारण नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न,
- ३) चिकित्सा विज्ञानका क्षेत्रमा नयाँ नयाँ खोज तथा अनुसन्धान गर्न

प्रतिष्ठानको स्वरूप

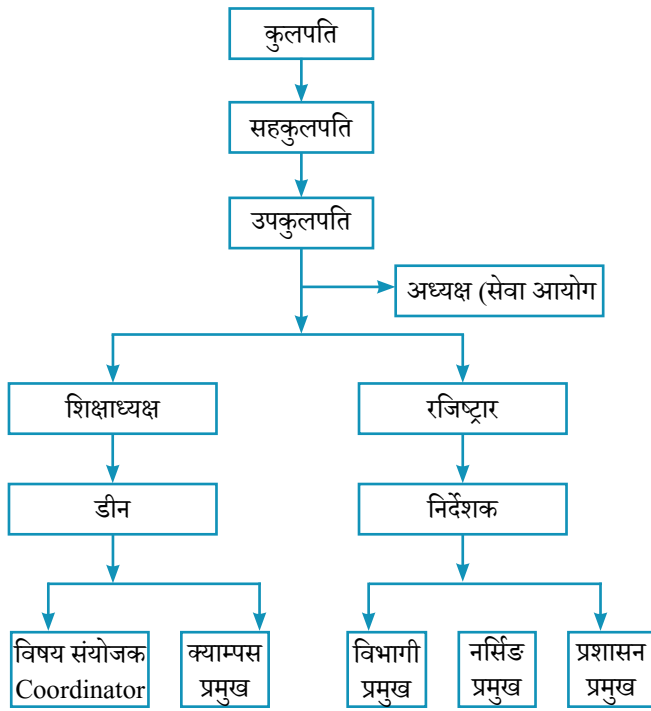
चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन २०६३ बमोजिम देहायका सङ्गठनहरू रहनेछन् र तिनीहरूको सामूहिक रूप नै प्रतिष्ठानको स्वरूप हुनेछ :-

- (क) सभा,
- (ख) प्राज्ञिक परिषद्,
- (ग) कार्यकारी परिषद्,
- (घ) सेवा आयोग,
- (ङ) अस्पताल, तथा शैक्षिक संस्था र
- (च) तोकिए बमोजिमको अन्य निकाय।

प्रतिष्ठानको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (क) स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न विषयमा अध्ययन, अध्यापन, तालीम तथा अनुसन्धान गर्ने,
- (ख) गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने,
- (ग) स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न विषयमा अध्ययन, अध्यापन, तालीम तथा अनुसन्धानात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्वदेशी तथा विदेशी विश्वविद्यालय, अस्पताल तथा शैक्षिक संस्थानसंग सम्झौता गर्ने,
- (घ) गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने,
- (ङ) प्रतिष्ठानद्वारा सञ्चालन गरिने विभिन्न कार्यक्रमको स्तर अभिवृद्धि गर्न स्वदेशी वा विदेशी विश्वविद्यालय, अस्पताल वा शैक्षिक संस्थाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने,
- (च) स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वदेशी तथा विदेशी विश्वविद्यालय, प्रतिष्ठान र अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ संस्थासित सम्बन्ध स्थापना, विस्तार र सुदृढ गरी पारस्परिक सहयोग आदान-प्रदान गर्ने,
- (छ) स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न विषयमा गोष्ठी, सम्मेलन, सेमिनार आयोजना गर्ने, गराउने,
- (ज) स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न पुस्तक प्रकाशन गर्ने, गराउने,
- (झ) तोकिए बमोजिमको अन्य काम गर्ने।

प्रतिष्ठानको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रतिष्ठानको सङ्गठनमार्फत प्रयोग र पालना हुनेछन्।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको हालको अवस्था

वीर अस्पताल चि.वि.रा.प्र.को आंगिक अस्पतालको रूपमा रहेको छ। यसले निम्न लिखित अस्पतालहरूसँग सम्झौता गरी शैक्षिक कार्यक्रमहरू संचालन गरिरहेको छ।

अस्पतालहरू

- १) शहीद गंगालाल राष्ट्रिय हृदयरोग केन्द्र, बाँसबारी, काठमाडौं
- २) कान्ति बाल अस्पताल, महाराजगञ्ज, काठमाडौं
- ३) परोपकार प्रसुति तथा स्त्रीरोग अस्पताल, थापाथली, काठमाडौं
- ४) मानसिक अस्पताल पाटन
- ५) सिभिल अस्पताल, बानेश्वर
- ६) नेपाल आँखा अस्पताल, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं।
- ७) तिलगंगा आँखा अस्पताल, काठमाडौं।
- ८) रण अम्बिका आँखा अस्पताल भैरहवा
- ९) विराटनगर आँखा अस्पताल, विराटनगर

शैक्षिक कार्यक्रमहरू

हाल चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानमा स्नातक, स्नातकोत्तर तथा Doctorate तहका विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरू संचालनमा छन्। MD/MS तर्फ १४ वटा विषयका शैक्षिक कार्यक्रम, MDS तर्फ ५ विषयका, DM/MCh तर्फ १५ विषयमा, नर्सिङ तर्फ B.Sc. Nursing, BNS, BMS कार्यक्रम, B.Sc. MIT, M.Sc. MIT, B Optometry, Anesthesia Assistant and Fellowship गरी ६३ विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रम रहेका छन्।

MD/MS Academic Programs

1. Anesthesiology
2. Dermatology
3. General Practice
4. General Surgery
5. Internal Medicine

6. Obstetrics and Gynecology
7. Ophthalmology
8. Orthopaedic and Trauma Surgery
9. Pathology
10. Pediatrics
11. Radiodiagnosis
12. Radiation Oncology
13. ENT
14. Psychiatry

MDS Academic Programs

1. Orthodontics
2. Periodontology & Oral Implantology
3. Prosthodontics
4. Conservative Dentistry & Endodontics
5. Oral & Maxillofacial Surgery

MCh/DM Academic Programs

1. MCH Neurosurgery
2. MCH Urology
3. MCH Plastic Surgery
4. MCH Surgical Gastroenterology
5. MCH TVS
6. DM Diabetes & Endocrinology
7. DM Nephrology
8. DM Gastroenterology
9. DM Pulmonary, Critical Care & Sleep Medicine
10. DM Neurology
11. DM Hepatology
12. DM Medical Oncology
13. DM Cardiology

Nursing Academic Programs

1. BSc Nursing
2. BNS
3. BMS
4. Master in Nursing

मेडिकल इमेजिङ टेक्नोलोजी, अप्टोमेट्रिकका साथै एनेस्थेसिया एसिष्टेन्ट र फेलोसिपका शैक्षिक कार्यक्रमहरू तथा स्वास्थ्य सेवामा आधारित अनुसन्धानमूलक शैक्षिक गतिविधिहरू निरन्तर रूपमा संचालनमा आईरहेका छन्।

यस प्रतिष्ठानमा हालसम्म अध्ययनरत र उत्तिर्ण भएका विभिन्न विषयका विद्यार्थीहरूको संख्या निम्नानुसार रहेको छ।

Programs	Total Students Studying at Present	Total Number of Pass-out
MD/MS/MDS	365	1456
DM/MCh	40	120
Nursing	450	1319

Allied Sciences	147	55
Anaesthesia Assistant	24	162
Total	1026	3112

वीर अस्पतालको हालको अवस्था

हाल वीर अस्पतालका पुराना भवनहरु साथै जापान सरकारको सहयोगमा निर्मित JICA भवन तथा नवनिर्मित सर्जिकल भवनबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भइरहेको छ। अस्पतालको पुरानो भवनमा मेडिकल विभागका विरामीहरुको भर्ना गरी उपचार गर्ने कार्य गरिएको छ भने JICA द्वारा निर्मित भवनमा मेडिकल स्पेसियालिटीको ग्यास्ट्रोइन्टेरोलोजी, कार्डियोलोजी, नेफ्रोलोजी र डायलाइसिस सेवाहरु सञ्चालनमा रहेका छन्।

नयाँ शल्यक्रिया भवन बन्नु भन्दा पहिला जम्मा ४६० शैय्यामा सिमित भई स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा उल्लेख्य योगदान पुर्याउँदै आईरहेको वीर अस्पताल अहिले नयाँ सल्यक्रिया भवनबाट ९६० शैया विस्तार गरी थप विशिष्टीकृत स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्ने अवस्थामा छ।

नयाँ सर्जिकल भवनबाट कोभिड १९ को महामारीको समयमा कोभिड १९ संकट व्यवस्थापन अध्यादेशद्वारा गठित कोभिड १९ युनिफाइड केन्द्रीय अस्पतालको रूपमा काम गरि कोभिड १९ का बिरामीहरुलाई (Covid ICU, Covid HDU, Covid Ward, PCR Lab) सेवा प्रदान गरेको थियो। हाल उक्त भवनमा Radiology, Blood Bank, PCR Lab, Surgical OT, CTVS Ward, Kidney Transplant, Oncology ward, Cabin, Surgical Ward, ENT Ward, Uro Ward, Pharmacy तथा Surgical ICU र HDU सेवा प्रवाह भइरहेको छ।

हाल दुवाकोटमा वीर अस्पतालले स्थानीय जनतालाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न General OPD, Pathology सेवा तथा Radiology सेवा सञ्चालन गरिरहेको छ। नयाँ Surgical Building को छैठौ तल्लाबाट चौबिसै घण्टा Teleconsultation Hotline No. ११३३ बाट परामर्श सेवा समेत उपलब्ध भइरहेको छ। त्यसैगरी यसै शल्यक्रिया भवनमा राष्ट्रिय स्तरको Simulation Lab (National Simulation Lab) स्थापना गरि संचालनमा ल्याइएको छ। त्यहाँ विभिन्न किसिमका क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिमहरु संचालनमा रहेका छन्।

वीर अस्पतालमा निम्न बमोजिमका विभाग तथा सेवाहरु संचालनमा रहेका छन्।

अस्पताल सेवा (Hospital Service)

S.N	Departments/Units	Units
1.	Medicine	I,II,III, IV (General Medicine) Chest Unit Liver Unit Endocrinology Unit Hematology Unit Neuromedicine

		Medical Genetics
		Psychiatry
2.	Gastroenterology	Unit I,II,III
3.	Cardiology	
4.	Nephrology and Dialysis	
5.	ENT	Unit I,II,III
6.	Emergency Department	Unit I,II,III
7.	General Surgery	Unit I,II,III
8.	Neurosurgery	Unit I,II,III
9.	Cardiovascular and thoracic surgery	
10.	Gastrosurgery	
11.	Urosurgery	Urosurgery Unit I,II,III, Renal transplant
12.	Anesthesiology	Pre-Anesthetic Check up OPD
		Anesthesia (Routine and Emergency)
		ICU and Critical Care
13.	Dental Surgery	Periodontics
		Conservative and Endodontics
		Prosthodontics
		Oral and Maxillofacial Surgery
		Orthodontic and Dentofacial Orthopedics
14.	Orthopedics	
14.	Pathology	Emergency Lab
		OPD Lab
		Blood Bank
		Histo/Cytology
		Biochemistry
		Immunology
		Bacteriology
		Paracytology

		COVID PCR/Antigen Lab
		FHI
		Flow cytometry
15.	Radiology	Emergency X-Ray
		OPD X-Ray
		CT Scan and Ultrasound
		MRI
		Interventional Radiology
		Radiotherapy
16.	Dermatology	
17.	Oncology	
18.	Geriatrics	
19.	Gynaecology OPD	
20.	Physiotherapy	
21.	COVID Services	ICU, HDU, COVID Ward, PCR Lab
New Services		
1.	Eye OPD	
2.	Cervical Cancer Screening	
3.	Tele medicine Service	
4.	Extended MRI Services	
5.	Duwakot OPD Services	
6.	OCCMC Service	
7.	National Simulation Lab	
8.	Sleep Medicine/ Sleep Lab	
9.	Infection Prevention Control	
10.	Cath Lab Services	

भावी योजना

१) चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान

क) दुवाकोट परियोजना:-

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको नाममा नेपाल सरकार (मन्त्रीपरिषद्) को मिति २०७३/०४/०७ को निर्णय अनुसार इत्तपुर जिल्ला चाँगुनारायण नगरपालिका वडा नं. ११ र १४ (साविक दुवाकोट गा.वि.स. वडा नं. २ र ९ मा पर्ने) मा ५७० रोपनी जग्गामा १५०० बेडको अस्पताल, शैक्षिक भवनहरू तथा आवास क्षेत्र बनाउने गुरुयोजना छ। उक्त गुरुयोजना धेरै अगाडि बनेको भएता पनि गुरुयोजनाले प्रस्तावित गरेका कार्यहरू अगाडी बढ्न सकिरहेको अवस्था छैन। त्यसैले चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको प्रस्तावित गुरुयोजना अनुसार दुवाकोटमा अस्पताल, शैक्षिक भवन तथा आवास भवन बनाउने कार्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखि तिब्रताकासाथ अगाडि बढाइनेछ।

गुरुयोजना अनुसारको निर्माण कार्य अगाडी बढाउन नेपाल सरकारको मुख्य स्रोतलाई आधार तुल्याई विभिन्न दातृ निकायहरूसँग समेत समन्वय गरिनेछ। यस कार्यलाई तीन चरणमा पूर्णता दिने गरी अगाडी बढाइनेछ। जसमा पहिलो चरणमा ५०० बेडको अस्पताल, केहि शैक्षिक भवन र आधारभूत पूर्वाधारहरू ४ वर्षभित्र निर्माण गरिनेछ। दोस्रो चरणमा थप ५०० बेडको अस्पताल र बाँकी शैक्षिक भवनहरू ३ वर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ भने तेस्रो चरणमा बाँकी रहेको ५०० बेडको अस्पतालका साथै आवासिय भवनहरू समेत निर्माण गरी पूर्णता दिइनेछ।

ख) शैक्षिक कार्यक्रम विस्तार

चि.वि.रा.प्र.को शैक्षिक कार्यक्रम (एमडी, एमएस) हाल कान्ति अस्पताल, प्रसूति गृह, सिभिल अस्पताल, गङ्गालाल र मानसिक अस्पताल लगनखेल, तिलगंगाडा आँखा अस्पताल, नेपाल आँखा अस्पतालमा चलिरहेका छन्। उक्त शैक्षिक कार्यक्रमलाई उपत्यकाभन्दा बाहिर नेपाल सरकारका सबै सङ्घीय तथा प्रादेशिक अस्पतालहरू कोशी अस्पताल, भरतपुर अस्पताल, भेरी अस्पताल, नारायणी तथा डडेलधुरा, जनकपुर, बुटवल अस्पतालमा भएको भौतिक पूर्वाधार तथा जनशक्तिलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

एमबिएस अध्ययनपछि Post Graduate MD/MS अध्ययनका लागि संख्यात्मक हिसाबले धेरै अन्तर रहेकोछ। नेपालमा हरेक वर्ष दुईहजार पाँचसय विद्यार्थीले एमबिएस पास गर्छन् तर करिब ७/८ सयले मात्रै Post Graduate पढ्न पाउँछन्। यसरी चिकित्सा शिक्षाको स्नातक र स्नातकोत्तर तहबीचमा देखिएको अन्तरलाई उचित सम्बोधन गर्नका लागि देशभरका सङ्घीय अस्पतालमा शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्न सकिएको अवस्थामा Post Graduate गर्ने अवसर बढ्छ। यो अवसरले चिकित्सकहरू विदेश पलायन हुनबाट जोगाउन सकिन्छ भने नेपाल सरकारले अंगिकार गरेको स्वास्थ्य नीति अनुरूप गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई समेत यथोचित कार्यान्वयन गर्न सकिन्छ। हालै चिकित्सा शिक्षा आयोगद्वारा प्रकाशित एक प्रतिवेदनमा ६३ हजार स्वास्थ्य जनशक्ति आवश्यकता रहेको जसमा ५७०० विशेषज्ञ चिकित्सकको कमी रहेको कुरा उल्लेख गरेको छ। त्यसैले प्रस्ताव गरिएको संघीय तथा प्रादेशिक अस्पतालमा शैक्षिक कार्यक्रमहरू अविजम्बा संचालन गरी विद्यमान विशेषज्ञ चिकित्सकहरूको आवश्यकतालाई पूर्ति गर्न सकिन्छ। त्यसका साथै यी अस्पतालहरूबाट प्रेषण गरिने विरामीहरूले समेत स्तरीय सेवा सहज रूपमा प्राप्त गर्न सकिने अवस्था सिर्जना गर्न सकिन्छ।

ग) अन्तराष्ट्रिय शैक्षिक सम्बन्ध विस्तार

चि.वि.रा.प्र.मा अहिले भइरहेको संरचनालाई अद्यावधिक गरी इन्टरनेशनल अफेअर सेक्सन (अन्तराष्ट्रिय शैक्षिक मामिला विभाग) भनेर एउटा शाखा थपिने छ । उक्त अन्तराष्ट्रिय मामिला विभागले चि.वि.रा.प्र. मा रहेका विभिन्न विभागहरूलाई देश बाहिरका प्रख्यात विश्वविद्यालयसँग समन्वय गरी आवश्यक सम्झौता गरेर फ्याकल्टी एक्सचेन्ज प्रोग्राम र रेजिडेन्ट एक्सचेन्ज प्रोग्राम संचालन गर्न सकिनेछ । जसकाकारण शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार हुनुका साथै चि.वि.रा.प्र. मा आबद्ध फ्याकल्टीले देश बाहिरका ठूला विश्वविद्यालय गएर अवलोकन गर्न पाउनेछन् भने त्यहाँका विद्यार्थीहरू समेत नेपालमा आई अवलोकन गर्ने उचित वातावरण तयार गरिनेछ । साथै चि.वि. रा.प्र.ले प्रदान गरेको शैक्षिक योग्यतालाई अन्तराष्ट्रिय स्तरमा मायन्ता प्राप्त गर्ने उचित वातावरण समेत तयार गरी काम गर्नेछौं ।

घ) चि.वि.रा.प्र.को स्थापना नै नेपाल सरकारका चिकित्सकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने हिसाबले भएको हो । त्यसकारण नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, स्वास्थ्य मन्त्रालयको नेतृत्वको भावना तथा देशको आवश्यकतालाई प्राथमिकतामा राखी हामी विशिष्टीकृत जनशक्ति उत्पादन गरी नयाँ शैक्षिक कार्यक्रमहरू जस्तै ट्रपिकल मेडिसिन, क्लिनिकल जेनेटिक्स, आइसियु तथा अप्रेसन थिएटर नर्सिङ, रेडियोथेरापी तथा इण्डोस्कोपी टेक्नीसियन लगायतका कार्यक्रम संचालनमा ल्याउने छौं ।

ङ) चि.वि.रा.प्र. र यस अन्तर्गतका अस्पतालहरूमा कार्यरत चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको शैक्षिक गुणस्तर बृद्धिका लागि क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिमको उचित व्यवस्थापन शुरू गर्नेछौं ।

च) हाल नेपालमा चिकित्सा शिक्षाका क्षेत्रमा विभिन्न विश्वविद्यालय र प्रतिष्ठानहरू कार्यरत रहेको विद्यमान अवस्था छ । विश्व विद्यालय र प्रतिष्ठानको पाठ्यक्रममा समेत एकरूपता हुन नसकेको हुनाले नेपालको चिकित्सा शिक्षालाई गुणस्तरीय र थप विश्वसनिय बनाउनका लागि एउटै छाता ऐनको व्यवस्था हुनु अत्यन्त जरुरी छ । यसरी एउटै ऐन अन्तर्गत चिकित्सा शिक्षालाई समावेश गराउन सकिएको अवस्थामा चिकित्सा शिक्षा तथा स्वास्थ्य सेवामा आशातित गुणस्तरीयता र प्रतिफल समेत सहजै प्राप्त गर्न सकिने भएको हुनाले उक्त कार्यलाई मन्त्रालयले प्राथमिकतामा राखी अगाडी बढाउन उपयुक्त हुनेछ ।

यस प्रक्रियालाई सहजीकरण गर्दै नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नका लागि चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान यसै प्रकारका प्रतिष्ठानहरूको छाता बन्न उपयुक्त निकाय हुने तथा राज्यबाट गरिने लगानी र खर्चमा समेत मितव्ययिता अपनाउन सकिनेछ । यस चि.वि.रा.प्र.लाई Apex Medical University को रूपमा विकास गर्न सकिनेछ ।

२) वीर अस्पताल

क) सेवा सुविधा

वीर अस्पताल देशको सबैभन्दा पुरानो र उच्चस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने नेपाल सरकारको केन्द्रीय अस्पताल हो । त्यसैले यस अस्पतालमा देशभरका सर्वसाधारण गरिब, निमुखा, असाहय देखि विशिष्ट तथा अति विशिष्ट व्यक्तिहरू स्वास्थ्य सेवा ग्रहणका लागि अत्याधिक मात्रामा आउने गर्दछन् । वीर अस्पतालको विद्यमान भौतिक संरचना र जनशक्तिको उच्चतम प्रयोग गरि स्वास्थ्य सेवा लिन आएका सेवा ग्राहीहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ । हाल विरामीको अत्याधिक चाँप बढेको हुनाले भौतिक पूर्वाधारका निम्नानुसारका केहि महत्वपूर्ण कामहरू तत्काल गर्नु पर्ने अवस्था छ ।

तपसिलका कार्यहरू

- (१) अस्पतालमा आउने सेवा ग्राहीहरूको सुविधाका लागि अनलाइन टिकट, रिपोर्ट तथा भुक्तानीलाई थप सहज र व्यवस्थित गराइनेछ । साथै अस्पतालमा रहेको टिकट काउन्टर, क्यास काउन्टर तथा रिपोर्ट काउन्टरलाई समेत थप व्यवस्थित गरी विस्तार गरिनेछ । अस्पतालमा प्रयोग हुने सम्पूर्ण आइटी सेवालार्ई चुस्त र समय सापेक्ष परिमार्जन गरी सेवाग्राहीको हितका लागि प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- (२) नयाँ शल्यक्रिया भवनका वार्ड तथा शल्यक्रिया कक्षलाई पूर्ण क्षमतामा संचालन गरी आम नागरिकलाई लामो समयसम्म शल्यक्रियाका लागि कुर्नु पर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्न सकिनेछ ।
- (३) सर्जिकल भवनमा भएका आइसियु एचडियू कक्षहरूलाई पूर्ण रूपमा संचालन गरी वीर अस्पतालमा हाल संचालनमा रहेको ४५ बेडबाट आइसियूलाई ७० बेड र एचडियू ४० गरी जम्मा ११० बेड क्षमतामा विस्तार गरिनेछ ।
- (४) सर्जिकल भवनमा भएका भिभिआइपी तथा भीआइपी उपचारकक्षहरूलाई संचालनमा ल्याई स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको लक्ष्यलाई पूर्णता दिइनेछ ।
- (५) हाल रहेको वीर अस्पतालको आकस्मिक कक्षलाई विस्तार गरी समय सापेक्ष विरामीको चाँपलाई धान्न सक्ने गरी कम्तिमा १०० बेडको सुविधा सम्पन्न आकस्मिक कक्ष निर्माण गरिनेछ ।
- (६) प्लाष्टिक सर्जरी जलन उपचारका लागि सुविधा सम्पन्न आइसियू वार्ड तथा शल्यक्रिया कक्ष तत्काल निर्माण गरिनेछ ।
- (७) अस्पताल फार्मसी सेवालार्ई सुविधा सम्पन्न र विरामीको सहज पहुँचमा पुर्याई अस्पतालमा आएका सबै विरामीले उचित समयमा सम्पूर्ण किसिमका गुणस्तरीय औषधीहरू सुलभ मूल्यमा २४ घण्टा पाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- (८) हाल वीर अस्पतालको पुरानो भवन रहेको ठाउँमा नयाँ कम्तिमा ५०० बेडको सुविधा सम्पन्न मेडिकल ब्लक निर्माण गरिनेछ ।
- (९) स्वास्थ्य बीमा, सामाजिक सेवा तथा जेष्ठ नागरिकको उपचार सेवालार्ई उच्च प्राथमिकतामा राखि थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- (१०) वीर अस्पतालमा गरिब, निमुखा र अति दुर्गममा रहेका विरामीहरूलाई सेवा प्रवाह गर्दै आइरहेको हुनाले नीजहरूको उपचारमा थप सहजता ल्याउनका लागि नेपाल सरकारसँग समन्वय गरी थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

ख) जनशक्ति

समस्या:- चिकित्सकीय तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याइरहेको वीर अस्पतालको हालको जनशक्ति विरामीको चाँपको अनुपातमा न्यून रहेको अवस्था छ । खासगरी केहि विभागमा विशेषज्ञ चिकित्सक, विभिन्न विभागहरूमा नर्सिङ जनशक्ति, आइसियु र आकस्मिक कक्षमा मेडिकल अफिसर तथा अन्य विभागमा सहायक प्राविधिक जनशक्तिको कमी रहेको विद्यमान अवस्था छ ।

समाधानको उपाय:- अस्पतालको ओ एण्ड एम सर्भे गरी बैज्ञानिक तवरबाट विद्यमान समस्यालाई समाधान गर्न सकिने भएकोले अस्पतालको ओ एण्ड एम सर्भे तत्काल गरिनेछ ।

ग) आन्तरिक कर्मचारी समस्या र समाधान:-

वीर अस्पतालमा हाल नेपाल सरकार अन्तर्गतका स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारी तथा चि.वि.रा.प्र. अन्तर्गतका कर्मचारीहरूले सेवा दिइरहेको अवस्था छ । उनीहरूबीचमा सेवा सुविधा तथा वृत्तिविकासमा केहि असमानता रहेको देखिन्छ ।

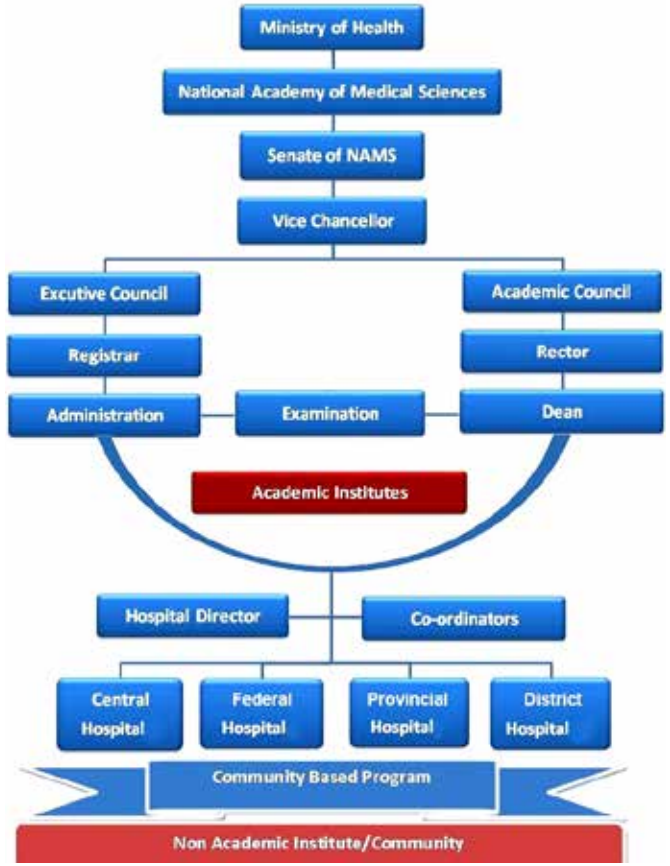

उक्त असमानतालाई समय सापेक्ष सम्बोधन गर्न लोकसेवा आयोगसँग समन्वय गरी आवश्यक नियमावली परिमार्जन गरेर वृद्धि विकासको अवसरका लागि काम गरिनेछ ।

चि.वि.रा.प्र. र यस अन्तर्गतका निकायहरूको विद्यमान अवस्थालाई ध्यानमा राखी SWOT Analysis गरी सोही बमोजिमका समाधानका उपायहरूको खोजीमा निरन्तर लागि परिनेछ ।

तसर्थ, वीर अस्पताललाई राष्ट्रकै प्रेषण अस्पतालको रूपमा स्थापित गरी चिकित्सा शिक्षाको उत्कृष्ट शैक्षिक केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने दीर्घकालिन लक्ष्य लिइएको छ । यस अस्पताललाई २५०० शैयामा रूपान्तरण गरी नेपाल सरकारका उच्च पदस्थ नेतृत्वहरू तथा वरिष्ठ व्यक्तित्वहरूको उपचारलाई समेत ध्यानमा राख्दै विश्वसनीय अस्पतालको रूपमा थप वृद्धिविकास गर्दै लगिने दीर्घकालिन योजना तर्जुमा गरेर वीर अस्पतालको गुरुयोजनालाई अन्तिम रूप दिइएको छ ।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय अन्तर्गतको उच्चतम विश्व विद्यालय र प्राज्ञिक संस्थाको रूपमा रहनेछ । नेपाल सरकारको स्वास्थ्य नीति तथा रणनीतिहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सोही अनुरूपको सेवा प्रवाह गर्नका लागि चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान प्रतिबद्ध रहने छ । सोही अनुरूप देशका संघ, प्रदेश र विभिन्न जिल्लास्तरका अस्पतालहरूमा शैक्षिक गतिविधिलाई विस्तार गरेर ती अस्पतालहरूको प्रेषण केन्द्रको रूपमा विस्तार गरिनेछ । यसका लागि निम्नानुसारको संरचना प्रस्ताव गरिएको छ ।

वीर अस्पतालको वार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन

वि.सं.१९४७ साल श्रावण १२ गते पन्द्र शैय्याबाट स्वास्थ्य सेवा प्रारम्भ गरेको देशकै जेठो र गौरवशाली इतिहास बोकेको केन्द्रीय अस्पताल वीर अस्पतालबाट हाल ९६६ शैय्याबाट सामान्य देखि विशेषज्ञ तथा विशिष्ट स्तरका विभिन्न विधामा सेवा प्रवाह गर्ने क्षमता रहेको छ। यस अस्पतालले विभिन्न वर्ग, तह तथा भौगोलिक क्षेत्रका जनसमुदायदेखि विशिष्ट व्यक्तित्वसम्मलाई गुणस्तरीय र विशेषज्ञ सेवा प्रदान गरिरहेको छ। नेपालमा प्रथम पटक मुटुको सफल शल्यक्रिया, मृगौला प्रत्यारोपण र सघन उपचार सेवा यहीबाट नै शुरु भएको हो।

सह.प्रा.डा. सन्तोष पौडेल
निर्देशक

यस अस्पतालबाट सन् १९९३ मा नेपाल कै पहिलो मेडिकल शिक्षा दिने सिभिल मेडिकल स्कुलको शुरुवात भई ट्रेसर, कम्पाउण्डर र नर्सिङ्ग शिक्षाको शुरुवात गरिएको थियो भने सन् १९४७ मा बेलायतको FRCS, MRCP/MRCOG को दक्षिण एशियाको केन्द्रको रुपम मान्यता प्राप्त भएको थियो। त्यस्तै सन् १९९४ मा PGMECC मार्फत एकत Post Graduate Education MD/MS को तालिम पनि शुरुवात भएको थियो।

वि.सं.२०५९ सालमा चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानमा स्तरोन्नति भई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नुका साथै विभिन्न विषयहरूमा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गरी नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको निर्देशन बमोजिम दक्ष जनशक्ति उतपादन गरी देशका विभिन्न अस्पतालहरूमा सेवा प्रदान गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ।

सम्पूर्ण नेपाली नागरिकहरूका लागि सर्वसुलभ पहुँच तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने उद्देश्यले आगामी वर्षमा नयाँ योजनाहरू सहित थप सेवा विस्तार गर्ने लक्ष्य लिएका छौं।

भौतिक पूर्वाधार तथा जनशक्तिको अवस्था:

वीर अस्पताल १३३ वर्ष पुरा गरी १३४ वर्षमा प्रवेश गरेको छ। १५ शैय्याबाट शुरु भई सेवा दिइरहेको वीर अस्पताल हाल नयाँ सर्जिकल भवनबाट थप सेवा शुरु भएसँगै ९६६ शैय्या सञ्चालन योग्य अवस्थामा रहेको छ। हाल नयाँ सर्जिकल भवनमा सर्जरी सम्बन्धिका सम्पूर्ण वार्डहरू तथा पुरानो भवनमा सम्पूर्ण मेडिकल वार्डहरू सञ्चालन भईरहेका छन्। त्यस्तै गरी जाइका भवनमा आई.सि.यु., नेफ्रोलोजी, ग्यास्ट्रोइन्टेरोलोजी तथा कार्डियोलोजीको क्याथ ल्याव सेवाहरू सञ्चालन भइरहेका छन्।

नेपाल सरकारको स्वीकृत दरवन्दी र कार्यरत विवरण:

सि.नं.	पद विवरण	स्वीकृत	कार्यरत संख्या
१	चिकित्सक	१७४	१६८
२	पारमेडिक्स	११	२९
३	नर्सिङ्ग	१८६	१७०
४	प्रशासन तथा अन्य	३१६	१३९
कुल जम्मा		६८७	५०६

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानतर्फको स्वीकृत दरवन्दी र

कार्यरत विवरण:

सि.नं.	पद विवरण	स्वीकृत	कार्यरत संख्या
१	चिकित्सक	५१	६३
२	पारमेडिक्स	१०	४
३	नर्सिङ्ग	१२४	१२९
४	सुरक्षा गार्ड	२३	११
५	प्रशासन तथा अन्य	३३८	२७४
कुल जम्मा		५४६	४७३

कोभिड करार, छात्रवृत्ति करार, काज तथा सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरू :

- ❖ सेवा करार (Out Sourcing)तर्फ कार्यरत सफाई कर्मचारी १९५ जना
- ❖ सुरक्षा गार्ड ४५ जना
- ❖ काजमा कार्यरत कर्मचारी ४१ जना
- ❖ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको पुल दरवन्दीमा कार्यरत कर्मचारीहरू २९१ जना
- ❖ कोभिड १९ नियन्त्रणका लागि लिइएका कर्मचारीहरू २७९ जना
- ❖ छात्रवृत्ति करारमा कार्यरत १६ जना
- ❖ जम्मा कार्यरत १८४६ जना

आ.व. २०७९/०८० मा अस्पतालबाट प्रवाह भएका विभिन्न सेवाहरूको विवरण :

Outdoor Services	
OPD	516071
Emergency	42306

online OPD ticket	8580
Total Patients	566957
Indoor Service	
Admission	18527
Hospital Days	124887
Deaths	512
Surgeries	
Major	4318
Intermediate	4038
Minor	13983
Total	22339
Diagnostic Service	
Laboratory service	356152
Endoscopy	4330
Colonoscopy	915
CT Scan	15436
MRI	7553
X-RAY	51846
USG	53664
Nuclear Medicine	1602
ECCG	25496
Echo	14629
MRI	7553
Dialysis Session	18401
Kidney Transplant	25
Dressing	23040
coronary Angiogram	106
COVID-19 STATUS (2076 - 2079)	
Total Admitted	4528
Total Discharge	3905
Death	622
BED STATUS	
Emergency	31
General	593
Cabin	85
HDU	26
POST OP	24
ICU/CCU	58
Total Operational beds	817
Total Sanctioned Bed	966

Hospital Statistics : FY 2079/080 (2079/04/01 to 2080/03/31)

Free Services		
Schemename	Total Number	Discount
Above 70	27180	9970411.65
Bipanna /Bewarishe/Disable /Others	3940	10577100.48
Covid	2370	1669664
Hematology Unit	1335	1035125
Hemophilia	132	6280
Ocmc	11	490
Poor Patient Program	22183	16810782.75
Public	48139	31838677.44
Social Health Security	1009	298332.95
Staff	7161	7995112.98
Grand Total	113460	80201977.25

आर्थिक अवस्था:

आ.व. २०७९/०८०को आर्थिक विवरण		
नेपाल सरकारतर्फ		
बिनियोजन (रु)	खर्च (रु)	कैफियत
रु. ५२,६४,३८,५०७/४०	रु. १,१३,७१,२६,२४९/७८	
रु. १,१३,७१,२६,२४९/७८	रु. ५१,०८,२९,००८/१०	

यस वर्ष गरिएका महत्वपूर्ण कार्यहरू:

- ❖ प्रयोगशाला सेवा विस्तार: इमर्जेन्सी ल्यावमा LIS लागू, जाइका भवन अगाडि रगत संकलन केन्द्रलाई विस्तार गरिएको।
- ❖ इ.एन.टी. ओ.पी.डी.मा एलर्जी टेष्ट (Allergy Test) शुरूवात गरिएको।
- ❖ नगद काउन्टर हरेक तलामा थप गरिएको कारण भिडभाड कम भएको।
- ❖ विहान ७ बजेदेखि टिकट काउन्टर संचालन गरिएको।
- ❖ अस्पतालका सेवाहरूलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन विहान ८ बजेदेखि नै आवश्यक सेवाहरू सुचारु गरिएको।
- ❖ क्याथ ल्याव सेवा पुनः शुरु र Angioplast, Paracetamol, Pericardiocentesis, Temporary Pacemaker राख्ने कार्य नियमित भैरहेको।
- ❖ यस अस्पतालमा रहेका साधारण (General) वेडहरूलाई निशुल्क वेडमा परिवर्तन गरिएको।
- ❖ पुरानो पेइङ्ग मेडिकल वार्ड रहेको स्थानमा दाँत भर्ने र कृत्रिम दाँतहरू राख्ने सेवालाई थप विस्तार गरिएको।
- ❖ इमर्जेन्सीमा ट्रायज System लागू गरिएको।

- ❖ नयाँ सर्जिकल भवनको भुईतला र सोही भवनको शल्यक्रिया कक्ष अगाडि फार्मसी सेवालार्ई थप विस्तार गरि सेवा दिइदै आएको ।
- ❖ नयाँ सर्जिकल भवनमा १८ वटा शल्यक्रिया कक्षबाट सेवा विस्तार गरिएको
- ❖ अस्पतालमा भर्ना भएका विरामीहरूलाई डिस्चार्ज गर्दा सफ्टवेयर मार्फत गर्ने गरिएको ।
- ❖ ओ.पी.डी.भवनमा रहेका शौचालयहरूलाई मर्मत संभार गरि स्तरोन्नती गरिएको ।
- ❖ सेवाग्राहीहरूको जानकारीको लागि कुन सेवा कहाँ छ भनेर प्रत्येक तलामा सेवा सम्बन्धी सूचना लेखिएको ।
- ❖ अस्पताल परिसरमा बगैचा निर्माण तथा वस्नको लागि वेन्च राखिएको ।
- ❖ अस्पतालमा रहेका पुराना औषधि पसलहरूलाई हटाई उक्त स्थानमा पर्खाल लगाउने र सरसफाई गर्ने काम भएको ।
- ❖ अन्कोलोजी विभागमा EMR System लागू गरिएको ।
- ❖ वैदेशिक रोजगार बोर्डको समन्वयमा वैदेशिक रोजगारमा जानेलाई Telemedicine सेवा संचालन गरिएको ।
- ❖ सामाजिक सेवा अन्तर्गत सेवा प्रदान गर्नका लागि केन्द्रीय कारागार (नखबु र डिल्लीबजार) कर्णाली प्रदेशसँग जन आन्दोलन घाइतेको उपचारको लागि सेवा सम्झौता गरिएको ।
- ❖ प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसँग समन्वय गरी लुम्बिनी, बागमती, गण्डकी, सदुर पश्चिमका स्वास्थ्यकर्मीलाई ३ महिनाको डायलासिस र आई.सि.यु.सेवाको तालिम प्रदान गरी सेवा विस्तारमा वीर अस्पतालले भूमिका खेलेको ।
- ❖ सर्जिकल भवनमा सि.टि.स्क्र्यान सेवा शुरु गरिएको ।
- ❖ चेष्ट युनिट अन्तर्गत स्लिप ल्याव सेवा शुरु गरिएको ।
- ❖ अस्पतालको प्राङ्गणमा ब्लड बैंक मार्फत हरेक आइतवार ब्लड डोनेशन गर्ने कार्य शुरु गरिएको ।
- ❖ अस्पतालका सरसफाईकर्मीलाई सफाई तथा केमिकल प्रयोग सम्बन्धमा तालिम संचालन गरी सरसफाईलाई प्रभावकार बनाइएको ।

चुनौतीहरू:

- ❖ सिमित बजेटका कारण नयाँ मेसिन तथ औजार थपन नसकिएको ।
- ❖ महंगा मेसिन मर्मत समयमै हुन नसक्दा प्रतिस्पर्धात्मक रुपमा सेवा प्रवाहमा कठिनाई भएको ।
- ❖ Close System का औजार मर्मतमा लागत अनुमान तयारी तथा प्रतिस्पर्धा कायम गर्नु ।
- ❖ शल्यक्रिया सेवामा एनेस्थेसियोलोजिष्ट तथा एनेस्थेसिया असिस्टेन्ट जनशक्ति कम हुँदा अप्रेसन सेवा विस्तार गर्न नसकिएको ।
- ❖ फार्मसी सेवामा प्रयास औषधि व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्य वीमाबाट समयमै सोधभर्न नगरिदिदा औषधिको नियमित आपूर्तिमा समस्या आउने गरेको साथै कम जनशक्ति भएका कारण दुवै भवनका फार्मसी २४ सै घन्टा संचालन गर्न नसकिएको ।
- ❖ मेडिकल अधिकृतको दरवन्दीमा विशेषज्ञ चिकित्सक कार्यरत रहेकोले २४ सै घन्टा सेवामा खटिने मेडिकल अधिकृतको दरवन्दी

कम भई थपिएका आई.सि.यु., एच.डि.यू साथै आकस्मिक सेवामा जनशक्तिको कमि भएको ।

- ❖ आकस्मिक सेवामा आउने सेवाग्राहीहरूलाई निशुल्क सेवा दिन बजेट प्रयास नभएको ।
- ❖ विहान ८ बजे देखि नै सेवा प्रवाह गर्दा दिउँसोको खाजा/खानाका लागि कर्मचारीहरूलाई समस्या रहेकोले हाल संचालनमा रहेको चमेना गृहलाई थप स्तरोन्नती वा नयाँ सर्जिकल भवनमा चमेना गृहको आवश्यकता रहेको ।
- ❖ नयाँ सर्जिकल भवनको भुईतलामा फाहोर व्यवस्थापन गर्दा समग्र अस्पतालको सरसफाईमा असर परेकोले फोहोर व्यवस्थापनको लागि नयाँ स्थानको आवश्यकता रहेको ।
- ❖ अस्पतालमा लन्ड्री तथा निर्मलीकरणको लागि स्थानको अभाव रहेको ।
- ❖ स्थान अभावका कारण सेवाग्राहीलाई पार्किङ्ग, विरामी करुवाहरूलाई बस्ने स्थानको अभाव रहेको ।

भावी कार्य योजनाहरू:

१. सघन उपचार (ICU/HDU) कक्षको क्षमता १०० बेड पुर्याउने ।
२. सबै १८ ओटा अप्रेसन थिएटर पूर्ण क्षमतामा संचालन गरिने । हरेक दिन सबै विधाका सर्जरी तथा ओ.पी.डी.सेवा संचालन गरिने ।
३. आकस्मिक सेवालार्ई थप प्रभावकारी बनाउन भौतिक संरचनामा सुधार गरि फराकिलो बनाउने, नियमित तालिम र अभिमूखिकरण, जनशक्तिको क्षमता विकास गर्ने, प्रोटोकल बनाई जटिलताका आधारमा उपचारलाई प्राथमिकिकरण गर्ने ।
४. ओ.पी.डी.सेवाको गुणस्तर सुधार गर्न सबै विरामीले विशेषज्ञको सेवा/ राय अनिवार्य प्राप्त गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने ।
५. विशेषज्ञ सेवामा २४ सै घन्टा विशेषज्ञताको सुनिश्चितता गराउने ।
६. भर्ना भएका विरामीलाई हरेक दिन २ पटक विशेषज्ञ राउन्डको सुनिश्चितता गराउने ।
७. एम आर आई को रिपोर्टिङ्ग ३ दिन भित्र र सि.टि./X-ray रिपोर्ट भोलिपल्ट प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
८. अस्पताललाई Digitalized गर्ने:
  - क) Online Ticketing System लाई थप प्रभावकारी बनाउने ।
  - ख) EHR लाई थप प्रभावकारी बनाउदै मेडिकल रेकर्डको स्तरोन्नती गर्ने ।
  - ग) सेवाको सूचनाहरू अस्पतालको आफ्नो Website तथा सामाजिक संजालहरूबाट दैनिक अद्यावधिक गर्ने ।
९. (ICU र OT सहितको वर्न सेन्टर संचालन गर्ने ।
१०. जेरियाट्रिक वार्ड संचालन गर्ने ।
११. Wellness Clinic (निरोगी क्लिनिक) संचालन गरी निरोगी नेपाल अभियानमा टेवा पुर्याउने ।
१२. विपन्न नागरिकलाई मुटुको शल्यकृया विपन्न कार्यक्रम मार्फत गर्ने ।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, वीर अस्पतालको सांगठनिक संरचना र दरबन्दी विवरण

सागर मिश्र
उपसचिव
प्रशासन शाखा

वि.सं. १९४७ श्रावण १२ गते श्री ५ पृथ्वी वीर विक्रम शाहदेवको पालामा पृथ्वी अस्पताल नामाकरण गरी श्री ३ वीर शम्शेरको पहलमा स्थापित नेपालको सबभन्दा पुरानो ऐतिहासिक अस्पताल हो। नागरिकको गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुर्याउने उद्देश्य रहेको नेपाल सरकारको केन्द्रीय अस्पतालको रूपमा वीर अस्पताल स्थापना भै आधुनिक उपचारात्मक सेवा प्रवाह गर्दै आएको व्यहोरा सुसूचित छ।

अस्पतालको चौतर्फी विकासको लागि प्रत्यक्ष उपचारात्मक सेवा प्रवाह गरी राष्ट्रिय स्तरमा दक्ष जनशक्ति समेत उत्पादन गर्नको लागि २०६३ सालमा नेपाल सरकारले चि.वि.रा.प्र. ऐन जारी गरी वीर अस्पताल चि.वि.रा.प्र. को रूपमा विकास गर्दै विभिन्न शैक्षिक क्रियाकलाप तथा अनुसन्धानमूलक पद्धति विकास गर्ने संस्थाको रूपमा अघि बढाइएको छ। नेपाल सरकारको मिति २०७८/१०२१०६ को अध्यादेश अनुसार कोभिड १९ युनिफाईड केन्द्रीय अस्पताल गठन गरी कोभिडको महामारीमा देशभरबाट संक्रमित बिरामीहरूको सफल उपचार गरी मिति २०८०/०३/०८ गतेसम्म संचालनमा रह्यो। नेपाल सरकार मन्त्री परिषद्ले मिति २०७८/१०/३१/२१ को निर्णयानुसार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय अन्तर्गत रहने गरी ८३१ कुल दरबन्दी स्वीकृत गरी नयाँ संगठन संरचना अनुसार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय अन्तर्गत रहने गरी कुल दरबन्दी कायम गरी वीर अस्पतालको विस्तारित सेवा अघि बढाइएको छ। हाल आएर कुल दरबन्दीबाट लोक सेवा आयोग मार्फत २४६ स्टाफ नर्स, १४ नर्सिङ्ग अधिकृत, ७ रेडियोग्राफर, ५ मे.ल्या.टे. स्थायी पदपूर्ति गरिएको र अन्य स्थानबाट बरिष्ठ चिकित्सकहरू पदस्थापन गरी जम्मा २९१ जना कुल दरबन्दीमा कार्यरत रहने गरी यस अस्पतालमा कामकाजमा खटाइएको छ। आगामी श्रावण २०८० देखि थप ४५ वटा ICU, ४१ वटा HDU, १६७ General Bed थप गरी सेवा विस्तार गर्ने लक्ष्य लिएको छ।

स्थापनाकालमा १५ शैयाबाट शुरुवात भएको यस अस्पतालको पुरानो भवन र जाईका भवनमा गरी ४६० बेड र नव निर्मित नयाँ सर्जिकल भवनमा ५०० शैया थप गरी पूर्ण क्षमतामा ९६० शैया संचालन गर्ने लक्ष्य रहेको छ।

साथै अति गरीब, बेवारिसे, हिंसा पीडित महिला असहाय निमुखा, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, जनआन्दोलनका घाइते, विभिन्न अनसनमा बसेका नागरिकहरूको लागि सर्वसुलभ, रुपमा गुणस्तरीयता, उपचार प्रवाह गरी

अति विशिष्टिकृत सेवा सहितको निदानात्मक उपचार प्रवाह गरिँदै आएको छ।

यस चि.वि.रा.प्र.वीर अस्पतालको नयाँ सर्जिकल भवनमा सर्जिकल बेड, सि.टि.स्क्यान, भिडियो एक्स-रे लगायतका सेवाहरूका साथै इमर्जेन्सी सेवा, प्याथोलोजी सेवा, लगायतका अन्य उपचारात्मक सेवाहरू र साविक ओ.पि.डि. भवनमा ओ.पि.डि. सेवाहरू संचालन भइरहेको साथै संचालन भइरहेको साथै ५०० शैय्याको नयाँ सर्जिकल भवन संचालन भैसकेको छ जसमा कोभिड वार्ड, कोभिड क्लर्गू का साथै १८ शैय्याको जनरल आई.सि. यु., ९ शैय्याको NEURO ICU, १५ वटा जनरल अपरेशन थिएटर, सि.टि. भि.एस. ओ.टि., पोष्ट अपरेटिभ वार्ड, ५६ वटा क्याबिनका साथै अन्य सर्जिकल वार्डहरू संचालन गर्ने लक्ष्यका साथ अघि बढाइएको छ।

२०७२ सालको महाभूकम्पबाट पुरानो भवन पूर्णरूपमा क्षति भई अन्य भवनहरू आंशिक रूपमा क्षति भएको अवस्थामा समेत यस अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवाहरूमा कुनै कन्जुस्याईं नगरी आम नागरिकको उपचार सेवामा अग्रसर रहेको विदितै छ। अस्पतालको सेवा विस्तार गर्ने क्रममा हालै मात्र निर्माण कार्य

सम्पन्न भई संचालनमा आएको ५०० शैय्याको नयाँ सर्जिकल भवन आंशिक रूपमा संचालनमा रहेको र पूर्ण रूपमा सेवा संचालनमा आए पश्चात् वीर अस्पतालमा सेवा लिन आउने विरामीहरूलाई भर्ना भई उपचार गर्न शैय्याहरूमा कमी नहुने साथै अपरेशनको पालो कुनै पनि अवस्था अन्त हुने विश्वास हामीले लिएका छौं। अस्पतालको थप बहिरङ्ग सेवा विस्तार गरी गुणस्तरीयता तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न भक्तपुरको दुवाकोटमा समेत नेपाल सरकारले ५७० रोपनी जग्गा वीर अस्पताललाई हस्तान्तरण भइसकेको र सो जग्गामा समेत अत्याधुनिक शैक्षिक अस्पताल भवनको निर्माण तथा अनुसन्धानमूलक उपचारात्मक सेवा विस्तार गर्ने लक्ष्य लिइएको छ। चि.वि.रा.प्र. वीर अस्पतालबाट कोभिड महामारी नियन्त्रण गर्न अत्यन्तै ठुलो योगदान पुगेको हामीले विश्वास लिएका छौं। यसरी उच्च श्रेणीका स्वदेशी दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने समेत जिम्मेवारी प्रदान गरिएको यस अस्पतालले विभिन्न विषयहरूमा स्नातकोत्तर नर्सिङ्ग तथा चिकित्सातर्फ DM स्नातकोत्तर तहसम्मको अध्ययन अध्यापन गराइरहेको छ। जसबाट नेपाल भित्रै विशिष्टिकृत विशेषज्ञता भएका जनशक्ति उत्पादन गरी आन्तरिक तथा बाह्य रूपमा स्वास्थ्य क्षेत्रमा रहेको जनशक्ति व्यवस्थापनको चुनौतिलाई समेत सामना गर्दै स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा सफलता प्राप्त हुनेछ भन्ने विश्वास लिइएको छ। हालै प्रथम, दोस्रो, तेस्रो तथा चौथो लहरको कोभिड महामारीमा समेत यस अस्पतालले ४५२८ जना कोभिड विरामीहरूको भर्ना गरी ३९०५ जनालाई सफलता पूर्वक उपचार सम्पन्न गरी घर फिर्ता पठाइनुका साथै ६२२ जना को मृत्यु भएको छ। आगामी दिनहरूमा सातै प्रदेशमा यस अस्पतालले समन्वय गर्दै थप उच्च स्तरको अन्य शैक्षिक गतिविधि तथा सेवाहरू प्रवाह गराउने लक्ष्य रहेको छ।

यस चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, वीर अस्पतालमा हालै सञ्चालनमा आएका गाइनो ओ.पि.डि. र आँखा ओ.पि.डि.का साथै विभिन्न विभाग, युनिट, शाखा तथा वार्डहरू यस प्रकार रहेका छन्:-

१. मेडिसिन विभाग

जनरल मेडिसिन ओ.पि.डि.
लिभर युनिट, छाती तथा श्वासप्रश्वास युनिट
डाइबेटिज तथा इन्डोक्राइन युनिट
न्यूरो मेडिसिन युनिट,
मेडिकल जेनेटिक युनिट र जेनेटिक ल्याब
हेमाटोलोजी

२. कार्डियोलोजी विभाग सेवा

CATHLAB सेवा
ECG सेवा
Echo सेवा

३. ग्याष्ट्रोइन्टेरोलोजी विभाग

४. नेफ्रोलोजी विभाग

५. सर्जरी विभाग

जनरल सर्जरी
ग्याष्ट्रो सर्जरी
कार्डियो भास्कुलर एण्ड थोरासिक युनिट

६. Burn and Plastic सर्जरी विभाग

७. न्यूरो सर्जरी विभाग

८. यूरो सर्जरी तथा मिगौला प्रत्यारोपण विभाग

९. चर्म तथा यौन रोग विभाग

१०. नाक, कान, घाँटी विभाग

११. अर्थोपेडिक विभाग

फिजियोथेरापी युनिट
----

१२. रेडियोलोजी विभाग

सि.टि.स्क्यान/अल्ट्रासाउण्ड
इमर्जेन्सी एक्सरे
ओ.पि.डि. एक्सरे
रेडियोथेरापी शाखा
एम.आर.आई.

१३. दाँत विभाग

Oral Medicine
Periodontology and Oral Implantology
Conservative and Endodontic
Prosthodontics with Dental Lab
Orthodontic
Oral and Maxillofacial Surgery
Oral Radiology-TOPA, OPG, Lateral

Ceph, CBCT

१४. प्याथोलोजी विभाग

इमर्जेन्सी ल्याब
रक्तसञ्चार सेवा
हिस्टो/साइटोलोजी
बायोकेमिस्ट्री
इम्यूनोलोजी
ब्याक्टेरियोलोजी र माइक्रोबायोलोजी
पारासाइटोलोजी
Fever Clinic/Antigen Section
Covid PCR unit
FHI
Flow cytometry

१५. एनेस्थेसियोलोजी तथा सघन उपचार विभाग

Pre Anesthetic Check up OPD
Anesthesia (Routine and Emergency)
ICU and Critical Care

१६. क्लिनिकल अंकोलोजी विभाग

१७. इमर्जेन्सी विभाग

Surgery observation
Medicine Observation
इमर्जेन्सी ओ.पि.डि.

१८. नर्सिङ्ग विभाग

वार्डहरू:- क्याबिन (VVIP र VIP सहित) पेडिङ्ग मेडिकल, इ.एन.टि., मेल मेडिकल पहिलो, मेल मेडिकल दोस्रो, मेल सर्जिकल, फिमेल मेडिकल, फिमेल सर्जिकल, ग्यास्ट्रो, आई.सि.यु. पहिलो, Respi आई.सि.यु. दोस्रो, यूरो ओ.पि.डि. एक्सरे ओ.पि.डि. एक्सरे रेडियोलोजी, पोष्टअपरेटिभ, सि.टि.भि.एस., ओ.टि./आई.सि.यु., किडनी ट्रान्सप्लान्ट, न्यूरो आई.सि.यु., हेमोडायलाइसिस, एस.ओ.टि./जि.ओ.टि./सि एस.एस.डि., ग्याष्ट्रोइन्टेरोलोजी, नेफ्रोलोजी, हेमाटोलोजी आदि।

हाउसकिपिङ्ग शाखा
लिनियन शाखा
सरसफाई शाखा

१९. कर्मचारी व्यवस्थापन तथा आन्तरिक व्यवस्था शाखा

(क) कर्मचारी प्रशासन शाखा
दर्ता चलानी शाखा
मेडिकल रेकर्ड शाखा
इमर्जेन्सी क्यास काउन्टर

ओ.पि.डि. टिकट काउन्टर
सुरक्षागार्ड शाखा
(ख) आर्थिक प्रशासन शाखा
विनियोजन
राजश्व
बेरुजु
धरौटी
(ग) खरीद ईकाई
(घ) समन्वय शाखा र सामाजिक सेवा ईकाई
(ङ) मेडिकल बोर्ड शाखा
(च) कानून शाखा
(छ) विपन्न नागरिक शाखा, स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम

यस अस्पतालमा विशेषज्ञ सहित तपसिल बमोजिममा डाक्टर, नर्स, प्यारामेडिक्स, अन्य प्राविधिक तथा प्रशासन तर्फका करीब नेपाल सरकार, वीर अस्पताल स्वास्थ्य मन्त्रालय पुल दरबन्दी तथा चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान तर्फ समेत गरी जम्मा २०६४ दरबन्दी रहेकोमा १८२६ जना कार्यरत रहनुका साथै सफाई कर्मचारी तथा सुरक्षा गार्ड सहित करिब २४० जना कर्मचारीहरू दैनिक सेवा प्रवाहका लागि योगदान गरिरहेको व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।

नेपाल सरकारको स्वीकृत दरबन्दी र कार्यरत विवरण

क्र.सं.	पद विवरण	स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत संख्या
१	चिकित्सक	१७४	१६८
२	नर्सिङ्ग	१८६	१७०
३	पारामेडिक्स	११	२९
४	प्रशासन तथा अन्यमा	३१६	१३९
कुल जम्मा		६८७	५०६

चि.वि.रा. प्रतिष्ठानतर्फको स्वीकृत दरबन्दी र कार्यरत विवरण

क्र.सं.	पद विवरण	स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत संख्या
१.	चिकित्सक	५१	६३
२	नर्सिङ्ग	१२४	१२१
३.	पारामेडिक्स	१०	४
४.	सुरक्षा गार्ड	२३	११
५.	प्रशासन तथा अन्यमा	३३८	२७४
कुल जम्मा		५४६	४७३

कोभिड करार, छात्रवृत्ति करार काज तथा सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरू

सेवा करार (Out Sourcing) तर्फ कार्यरत सफाई कर्मचारी	१९५ जना
सुरक्षा गार्ड	४५ जना
काजमा कार्यरत कर्मचारी	४१ जना
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको पुल दरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारीहरू	२९१
कोभिड १९ नियन्त्रणका लागि लिइएका कर्मचारीहरू	२७९ जना
छात्रवृत्ति करारमा कार्यरत	१६ जना
जम्मा कार्यरत	१८४६ जना कार्यरत

वीर अस्पतालको वर्तमान आर्थिक अवस्था

निजामती सेवामा तीन दशक भन्दा बढी विभिन्न निकायहरूमा आर्थिक प्रशासनको जिम्मेवारीमा रही गरेको कार्य अनुभवसँगै हालै राजधानीमा रहेको नेपालकै जेष्ठ स्वास्थ्य संस्था वीर अस्पतालमा सेवा गर्ने सुअवसर मिलेको छ। कुनै व्यक्ति संस्था वा पदाधिकारीका बारेमा जे सुनिएको हुन्छ त्यो आफैले भोग्न देख्न र अनुभूती गर्न पाए यथार्थपरक हुन जान्छ। मैले पनि हाल वीर अस्पतालका बारेमा यस अघि सुनेका र बुझेका कुरा भन्दा यहाँको वास्तविकता फरक रहेछ भन्ने महसूस गरेको छु। वीर अस्पताल पूर्ण सरकारी लगानीमा आधारित छ। यस अस्पतालमा उच्च पदस्थ राजनीतिकर्मी सरकारी कर्मचारी देखी गरीव दिन दुःखी असहायहरू लगायत विदेशी नागरीक समेत दिनहुँ करीव तीन हजारको संख्यामा उपचार गर्न आउने गर्दछन्।

थम नारायण शर्मा
उपसचिव (लेखा)

वि सं १९४६ साउन १२ गते स्थापित यस अस्पतालमा १५ शैयाबाट शुरु भएको उपचार सेवा विकाशक्रमसँगै हाल ९६० शैयामा विस्तार भएको अवस्था छ। अर्कोतर्फ यतिले मात्र नपुगेर भक्तपुरको दुवाकोटमा मेडिकल कलेज सहित १५०० शैयाको अत्याधुनिक अस्पतालबाट सेवा प्रदान गर्न आतुर छ। यस अस्पतालमा करीव २००० जना डाक्टर नर्स तथा स्वास्थ्यकर्मी लगायत अन्य प्रशासनिक कर्मचारीहरू समेतले दिनानुदिन आआफ्नो पदीय जिम्मेवारीका साथ सेवा दिईरहेका हुन्छन्। तर अस्पताल संचालन गर्न आवश्यक पर्ने निर्धारित कार्यक्रमका तुलनामा न्यून बजेट विनियोजनका कारण संस्था तथा कर्मचारीका विद्यमान गुनासा तथा समस्याहरू यस अघि अन्य कुनै निकायमा अनुभूत गर्नु परेको थिएन। विरामीको उपचारमा अहोरात्र खटिने केही स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूले २०७९ पौषदेखिको पारिश्रमिक २०८० असार मसान्तमा आएर मात्र भुक्तानी प्राप्त गर्नुले यहाँका जनशक्तिको मनोबल उच्च राख्न संवेदनशील हुनुपर्ने टट्कारो आवश्यकता अस्पतालले महसूस गर्नु पर्दछ।

राजधानीको मुटुमा अवस्थित यस अस्पतालमा कार्यरत जनशक्तिबाट विरामीको उपचारमा जवाफदेही तथा जिम्मेवारीका साथ कर्तव्य निर्वाह गर्दा पनि नेपाल सरकार मातहतका निकायबाट समयमा बजेट विनियोजन गरी स्रोतको सुनिश्चितताका लागि घनिभूत प्रयास गरिनु अत्यावश्यक देखिन्छ। तर यस अस्पतालको विगत वर्षहरूको तुलनामा सेवा विस्तारसँगै खर्च समेत वृद्धि भइरहेको अवस्थामा नेपाल सरकारबाट उपलब्ध हुने अनुदान अश्वभाविक रूपमा घट्नुले दैनिक कार्य संचालनमा बाधा पुग्न गएको छ। अस्पतालको विगत तीन वर्षको विनियोजन खर्च र सेवा प्रवाहको संक्षिप्त अवस्था तपसिलबमोजिम देखिएको छ:

आ.व.	वेड संख्या	विनियोजन	खर्च
२०७७।०७८	३८२	२,३०,७४,३७,०००।-	१,८४,९८,७९,३२६।३१
०७८।०७९	४६०	१,९७,७८,४३,०००।-	१,६१,११,७५,४९२।५४
०७९।०८०	४६०	१,९९,६१,६३,०००।-	१,९३,७९,२६,२४९।७८
०८०।०८१	९६६	७३,०१,००,०००।-	-

आन्तरिक आयतर्फ

आ.व.	आय	व्यय
२०७७।०७८	४४,१६,२०,४१०।८०	३६,७७,२६,८००।८०
०७८।०७९	४५,३६,७७,८५२।४७	३८,०९,३७,३८१।८६
०७९।०८०	५२,६४,३८,५०७।४०	५१,०८,२९,००८।१०
०८०।०८१	५५,००,००,०००।- (प्रस्तावित)	-

ICU सुविधा

आ.व.	संख्या
२०७७।०७८	२०
०७८।०७९	६८
०७९।०८०	६८
०८०।०८१	११० प्रस्तावितक

Operation Theator

आ.व.	संख्या
२०७७।०७८	९
०७८।०७९	९
०७९।०८०	९
०८०।०८१	१८

माथि उल्लेखित तथ्याङ्कको आधारमा यस अस्पताललाई सर्वसाधारणको सरल पहुँचका लागि हालै स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय एवं चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको समन्वयमा ७०० शैया निःशुल्क र गरीब तथा असाहायका लागि अन्य सेवा समेत छुट दिने निर्णय भएबाट एकातिर अस्पतालको खर्च वृद्धि भएको छ भने अर्कोतर्फ आन्तरिक आय घटेको अवस्थामा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानमा बढोत्तरी हुनुपर्नेमा चालु आर्थिक वर्षमा अस्वाभाविक रूपमा घटिआएको हुँदा अस्पतालको अत्यावश्यक सेवाका लागि सृजित दायित्व रकम भुक्तानी गर्न एवं दैनिक कार्य संचालनमा कठिनाई भएको छ । यस अवस्थाबाट मुक्ति पाउन नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकायहरु समयमा नै संवेदनशील हुन अत्यावश्यक देखिन्छ ।

विरामीको OPD र आकास्मिक सेवा संख्या

आ.व.	संख्या
२०७७।०७८	२०९५६९
०७८।०७९	४३३१०८
०७९।०८०	५६६९५७

Status of Nurses Working Currently in Department of Nursing of Bir Hospital

The ultimate goal of health care system is holistic management of the patient and their illness; and nursing profession has the most significant impact on this purpose. Nursing care and profession is no more focused only on care of the patient, but it has widened its horizon into education, innovation and most recently to evidence-based practice, thereby promoting quality of care being rendered. Nurses are always on the frontline in providing care to patients, offering them comfort and support in times of need; starting from admission till discharge. Nursing care can be a mirror image and is the lifeline of any health institution.

Bir Hospital is a tertiary level hospital and central referral health facility of Nepal and encompasses wide range of services, including specialized and super specialized services. The hospital is currently providing its services through four buildings, namely Old Building, OPD Block Building, JICA Building and New Surgical Building. The services are being provided through various 28 units, including 5 intensive care units encompassing 46 ICU beds and 18 operation tables. The specialized services provided in the hospital include hemodialysis services, oncology inpatient and day care services, kidney transplantation services, sleep lab and bronchoscopy services and many more.

Currently, with the commencement of new surgical block, Bir Hospital has entered into a phase of service expansion. This will result in addition of 71 beds at ICU/HDU and 191 general beds, including cabins. This phase will result in total number of ICU/HDU beds to be 114 and 750 general beds including cabins. The extension plan of hospital is portrayed in table given below:

S.N.	Name of Area	General Bed Number	HDU Number	Cabin Number	ICU Number
1	NSB First Floor Ortho/Plastic	46	8		9
2	NSB Second Floor		12	18	9
3	NSB Third Floor	20		12	3 (add from previous ICU)
4	NSB Fourth Floor		11		

Ms. Sangita Shrestha

Chief, Hospital Nursing Administrator

5	VVIP Cabin			2	
6	Respi HDU		8		
7	Geriatric/Skin Ward	20			
8	Hematology Ward	6			
9	Sleep Lab			1	
10	Burn	10	5		6
11	Emergency	45			
	TOTAL	147	44	33	27
	Grand Total Number	248			

*NSB means New Surgical Building

Nursing staff at Bir hospital are broadly divided into two categories: one allocated from Nepal Government and the other from NAMS (National Academy of Medical Sciences) committee. There are 572 nursing staff from Nepal Government and 128 nursing staff from NAMS, which contributes to a total of 700 nursing staff working in this hospital. Alongside, 126 outsourced supporting staff from Garud are also working under nursing department. The manpower includes various levels of nursing professionals ranging from 5th level to 11th level. Nursing administrators are fully responsible for overall quality of nursing care being provided in hospital. In order to standardize quality of nursing care, nurse administrators are also focused on capacity building of nursing staff in the hospital. Along with this, to ensure evidence-based practice, regular research activities are also planned and implemented. Inpatient as well as most of the outpatient units of hospital are managed and coordinated by dedicated nursing incharges. Other nursing staff are primarily responsible for carrying out routine daily activities, providing skillful nursing services, ensuring quality of care to patients and providing comfort as needed to patients as well as families; thus ensuring holistic care approach.

The overview of number of nursing staff is presented in table given below:

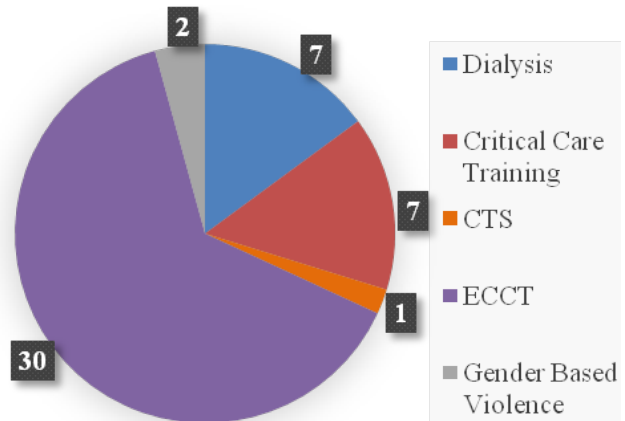
S. N.	Post	Level	Nepal Government	
			Sanctioned Posts	Occupied Posts
1	Chief Hospital Nursing Administrator	11	2	1
2	Senior /Hospital Nursing Administrator	9/10	4	2
3	Senior/Nursing Officer	7/8	37	22
4	Staff Nurse	5/6/7	731	370
Total				404
Note:				
	Staff Nurse (Temporary)	5		1
	Staff Nurse Contract			163
	COVID Contract			1
	OCMC			1
	Hemophilia	5		3
Grand Total				572

S.N.	Post	Level	National Academy of Health Sciences				Total
			Sanctioned Posts	Occupied Posts			
				Permanent	Contract	Daily/Monthly Wages	
1.	Senior Hospital Nursing Inspector	8	1	1	-	-	1
2.	Hospital Nursing Inspector	7	6	-	-	-	6
3.	Staff Nurse	7	47	-	-	-	47
4.	Staff Nurse	5	106	24	45	-	69
5.	Sr. ANM	6	4	-	-	-	
6.	ANM	5	1	-	-	-	
Total				128			

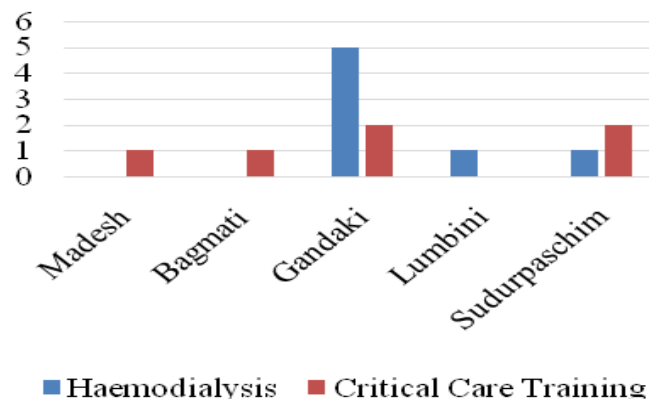

Capacity Building Programs

Trainings Conducted by Number of Batches

Batch of Trainings Conducted by Province

Other Regular Capacity Building Programs

CNE program: The hospital hosts regular CNE program for nursing staff every Thursday. Each session includes around 30-35 participants.

Journal Club: There is one functional journal club committee of nurses in this hospital. The club has proposed four research proposals, which are currently undergoing ethical approval process. Furthermore, seven research critiques have been done in the committee. The committee holds its meeting every Tuesday.

Art of Living program for mental wellbeing is being held regularly in this hospital for working staffs. Weekly follow up meeting for art of living program is conducted.